

**Analiza ryzyka wystąpienia zagrożeń w gospodarce finansowej jednostek samorządu
terytorialnego województwa opolskiego za 2023 r. z uwzględnieniem
art. 243 ustawy o finansach publicznych¹**

Analiza ryzyka wystąpienia zagrożeń w gospodarce finansowej za 2023 r. jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego została przygotowana, podobnie jak w latach ubiegłych, w oparciu o wskaźniki związane z zadłużeniem, wskaźniki związane z występowaniem nadwyżki operacyjnej oraz dane pochodzące z uchwał jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletniej prognozy finansowej, a odnoszące się do kształtowania się relacji z art. 243 ufp w 2023 r.

I. Opis przyjętych kryteriów w analizie ryzyka wystąpienia zagrożeń w gospodarce finansowej j.s.t. za 2023 r.

W analizie zagrożeń w gospodarce finansowej j.s.t. zastosowano 9 kryteriów. Przy ich doborze korzystano z opracowań przedstawionych przez Ministerstwo Finansów na stronie internetowej², które pozwalają jednostkom samorządu terytorialnego, w ramach poszczególnych typów i kategorii, na samodzielną ocenę kondycji finansowej pod względem możliwości zaciągania zobowiązań czy podejmowania decyzji o charakterze rozwojowym, a także porównania swojej sytuacji finansowej na tle innych jednostek.

Do obliczenia wskaźników wykorzystano dane pochodzące ze sprawozdań „Rb” za 2023 r., sporządzonych na podstawie rozporządzeń Ministra Finansów: w sprawie sprawozdawczości budżetowej³ i w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁴. Kwoty wolnych środków i nadwyżek budżetowych wyliczono na podstawie danych z bilansów z wykonania budżetu j.s.t. za 2022 r. i 2023 r.⁵ Wielkości wskaźników, które stanowiły

¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1270 ze zm.), zwana dalej **ufp**.

² <https://www.gov.pl/web/finanse/wskazniki-do-oceny-sytuacji-finansowej-jst-w-latach-2019---2022> (Zakładka „Ministerstwo Finansów” - „Co robimy” – „Budżet Państwa” – „Budżety jednostek samorządu terytorialnego” – „Komunikaty i opracowania” – „2022 r.” oraz opracowania z lat wcześniejszych).

³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 454).

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 652.).

⁵ Bilans z wykonania budżetu j.s.t. sporządzają w oparciu o Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 342).

kryterium do objęcia danej jednostki analizą ryzyka wystąpienia zagrożeń w gospodarce finansowej przedstawiono w tabeli znajdującej się w tekście opracowania. Analogiczne wskaźniki oraz wyniki wykonania budżetów w 2023 roku przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego zawarte są w załączniku tabelarycznym (załącznik nr 1).

Dane z uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej obrazujące kształtowanie się relacji z art. 243 ufp w roku 2023 przedstawiono na podstawie uchwały WPF podjętej jako ostatnia w 2023 r. (załącznik nr 2).

I.1. Relacja zobowiązań do dochodów ogółem.

Relacja zobowiązań j.s.t. do jej wykonanych dochodów⁶ należy do podstawowych wskaźników wykorzystywanych w analizie kondycji finansowej⁷, przy czym należy zaznaczyć, że ważna jest nie tyle sama wielkość zadłużenia, co zdolność do jego spłaty. W przypadku jednostki samorządu terytorialnego oznacza to wynikającą z dobrej kondycji finansowej możliwość terminowego wywiązywania się ze wszystkich zobowiązań pieniężnych, w szczególności wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych, przy jednoczesnym zaspokojeniu bieżących potrzeb wspólnoty samorządowej i realizowaniu planowanych wydatków inwestycyjnych oraz przy zachowaniu norm ostrożnościowych wynikających z przepisów prawa⁸.

Do celów analizy przyjęto, iż wartością „ostrzegawczą” omawianego wskaźnika (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 3) jest przekroczenie 50%.

⁶ W opracowaniach występują różnice w terminologii. W książce *Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego. Wyzwania w obliczu nowej perspektywy finansowej UE* pod redakcją Piotra Walczaka użyto sformułowania „relacja długu do dochodów ogółem” str. 292. W opracowaniu Ministerstwa Finansów „Wskaźniki do oceny sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w latach 2019-2022” określono wskaźnik „Udział zobowiązań ogółem w dochodach ogółem”.

⁷ Bitner M., *Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego. Wyzwania w obliczu nowej perspektywy finansowej UE* pod redakcją Piotra Walczaka, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2014, str. 272.

⁸ Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022, poz. 1964) w art. 7 wprowadzono zapis, że relacja ograniczająca wysokość spłaty zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 2, może być niezachowana w latach 2023-2025 w przypadku, gdy prognozowana łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec danego roku nie przekroczy 100% planowanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym, pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.

W art. 7 ust. 2 zapisano, że w latach 2023-2025 łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec danego roku nie może przekraczać 100% wykonanych w tym roku budżetowym dochodów ogółem tej jednostki, pomniejszonych o kwoty wykonanych dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy zmienianej w art. 2 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nieprzeznaczone na sfinansowanie deficytu budżetowego.

I.2. Relacja skumulowanego zadłużenia do dochodów.

Sposób obliczenia wskaźnika zadłużenia j.s.t. nie odzwierciedla - w sensie ekonomicznym - stanu zagrożenia dla budżetu j.s.t., z powodu nieuwjęcia długu jednostek nadzorowanych. Dla celów przedmiotowej analizy uwzględniono łączne zobowiązania j.s.t. i zadłużenie podmiotów, dla których organem założycielskim lub nadzorującym jest jednostka samorządu terytorialnego⁹, tj. samorządowych instytucji kultury i samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (SP ZOZ). Kryterium to może wskazywać potencjalne zagrożenia dla płynności finansowej jednostki samorządu terytorialnego, np. w przypadku likwidacji SP ZOZ, zobowiązania likwidowanych jednostek stają się zobowiązaniami j.s.t.¹⁰. Przy przejmowaniu zobowiązań zlikwidowanego SP ZOZ-u w j.s.t. może zająć konieczność zaciągnięcia kredytu (pożyczki) lub emisji papierów wartościowych na spłatę przejętych zobowiązań lub też zwiększenie wydatków bieżących z tytułu wprowadzenia do budżetu zobowiązań jednostki, co z kolei skutkować może problemami z równoważeniem budżetu. W momencie likwidacji samorządowej instytucji kultury, zgodnie z przepisami zobowiązania i wierzytelności przejmuje organizator¹¹.

Do celów analizy danych ze sprawozdań za 2023 r. przyjęto, iż wskaźnik skumulowanego zadłużenia do dochodów (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 4) przekraczający 60% wskazuje na zwiększone ryzyko wystąpienia zagrożeń w gospodarce finansowej j.s.t.

I.3. Wystąpienie zobowiązań wymagalnych.

Wystąpienie zobowiązań wymagalnych narusza zasady gospodarki finansowej określone w ustawie o finansach publicznych. Powstanie zobowiązań wymagalnych świadczy o naruszeniu dyspozycji art. 44 ust. 3 pkt 2 i 3 ufp, zgodnie z którą, wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Ponadto, wystąpienie zobowiązań wymagalnych może prowadzić do poniesienia przez j.s.t. różnego rodzaju dodatkowych kosztów, co może nosić znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Nieterminowe regulowanie zobowiązań może być konsekwencją braku płynności finansowej w jednostce, jak również może świadczyć o naruszeniu zasad kontroli zarządczej przez osoby gospodarujące środkami publicznymi.

⁹ Z analizy wyłączono zobowiązania samorządowych osób prawnych samorządowego województwa opolskiego, gdyż z przepisów prawa nie wynika, że zobowiązania tych jednostek w przypadku ich likwidacji przejmowane są przez województwo. Jednocześnie zauważyć należy, iż w doktrynie i orzecnictwie istnieje rozbieżność co do istnienia takiej odpowiedzialności w przypadku nieodpłatnego przejęcia składników mienia od osób prawnych.

¹⁰ Art. 61 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 799).

¹¹ Art. 24 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 87).

Wielkość wskaźnika będącego relacją zobowiązań wymagalnych do dochodów (załącznik nr 1 -w tabeli kol. 6), pokazuje nie tylko, w jakiej części poziom tych zobowiązań odnosi się do dochodów danej jednostki, ale pozwala również na obiektywne porównanie z innymi j.s.t.

Dla celów niniejszego opracowania przyjęto, iż jednym z czynników zwiększonego ryzyka zagrożeń są zobowiązania wymagalne przekraczające kwotę 100.000,00 zł.

I.4. Indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia.

Reguła z art. 243 upf określana jest również jako reguła zadłużeniowa, która uzależnia indywidualną dopuszczalną wielkość obciążeń budżetów danej j.s.t. z tytułu spłaty zaciągniętych zobowiązań dłużnych wraz z odsetkami od historycznego poziomu nadwyżki operacyjnej rozumianej jako nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi¹². W latach 2020-2022 wprowadzono znaczne modyfikacje tej reguły obejmujące różny zakres czasowy, sięgający do 2025 r., polegające na łagodzeniu jej restrykcyjności w związku z pandemią COVID-19, kryzysem energetycznym, wojną na Ukrainie, a także wprowadzeniem zmian przepisów określanych potocznie jako „Polski Ład”.

Zgodnie z art. 7 ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw¹³, ustalana na lata 2022–2025 relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat i wykupów określonych w art. 243 ust. 1 do planowanych dochodów bieżących budżetu nie może przekroczyć średniej arytmetycznej z obliczonych dla ostatnich 3 albo 7 lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu. Wyboru długości okresu stosowanego do wyliczenia relacji miał dokonać organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego do dnia 31 grudnia 2021 r. Od roku 2026 r. wszystkie j.s.t. obowiązuje okres siedmioletni wyliczania wskaźnika.

Ustalając relację ograniczającą wysokość spłaty długu, na rok 2023 r. i lata kolejne j.s.t. mogły pomniejszać wydatki bieżące budżetu o wydatki bieżące poniesione w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w części, w jakiej nie są one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel¹⁴. Zgodnie z metodologią wieloletniej prognozy finansowej w poz. 10.11 w latach 2022-2023 ujmuje się wydatki bieżące podlegające ustawowemu wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, ponoszone na

¹² Finanse Komunalne 1 (276) styczeń-luty 2024 r. Mirosław Czekaj, Dominik Rogowiecki „Łagodzenie reguły wydatkowej i zadłużeniowej w latach 2020-2022, a konsekwencje dla postrzegania stabilności finansowej jednostek samorządu terytorialnego w Polsce”.

¹³ Ustawa z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 1927 ze zm.).

¹⁴ Art. 110 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. poz. 583 ze zm.).

organizację Igrzysk Europejskich oraz w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Reguła z art. 243 ufp w latach 2023-2025 może być niezachowana w przypadku gdy łączna kwota długu j.s.t. na koniec danego roku nie przekroczy 100% planowanych dochodów ogółem tej jednostki w roku budżetowym, pomniejszonych o planowane kwoty dotacji i środków o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ufp., nieprzeznaczone na finansowanie deficytu budżetowego. Niezachowanie relacji nie może zagrażać realizacji zadań publicznych przez j.s.t. w roku budżetowymi latami następnymi¹⁵.

Spłaty kredytów, pożyczek, innych zobowiązań zaliczanych do tytułu dłużnego, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 2 ufp wykup papierów wartościowych (wraz z należnymi odsetkami i dyskontem) w związku z realizacją inwestycji dofinansowanych z Funduszu Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych są wyłączone z limitu zadłużenia przez okres nie dłuższy niż 90 dni po zakończeniu zadania i otrzymaniu dofinansowania ze środków pochodzących z Funduszu¹⁶.

Biorąc pod uwagę zmiany stanu prawnego na stan finansów j.s.t. w analizie ryzyka ograniczono się jedynie do oceny wskaźnika na koniec 2023 r.

W opracowaniu przyjęto, że ryzyko zagrożeń dotyczy tych jednostek, w których w przesłanych WPF relacja łącznej kwoty przypadających w 2023 roku spłat zobowiązań wraz z odsetkami, o których mowa w art. 243 ufp do dochodów bieżących pomniejszonych o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące, będzie bardzo zbliżona do maksymalnego wskaźnika spłaty zobowiązań lub go przekroczy. Wobec powyższego czynnikiem zwiększonego ryzyka zagrożeń jest sytuacja, gdy różnica między prawą i lewą stroną relacji z art. 243 ufp jest minimalna tj. <0,2 (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 7).

I.5. Wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia.

Wskaźnik obrazuje obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia (spłata rat kapitałowych i odsetek). Wartość wskaźnika większa niż 100% świadczy o tym, że dochody bieżące nie wystarczają na pokrycie wydatków bieżących i obsługę zadłużenia. Jednostka, w której wskaźnik przekroczył 100% jest zmuszona do przeznaczania na te cele dochodów majątkowych lub przychodów (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 8).

¹⁵ Art. 7 ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 września 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1964).

¹⁶ Art. 35 ust. 1-2 ustawy o zmianie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1265).

I.6. Wskaźnik udziału nadwyżki operacyjnej (deficytu operacyjnego) w dochodach ogółem.

Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi, określona jest jako wynik bieżący, który w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich stanowi nadwyżkę operacyjną (odpowiednio deficyt operacyjny w przypadku ujemnego wyniku bieżącego). Wynik bieżący wskazuje, czy jednostka samorządu terytorialnego jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi. Nadwyżka operacyjna daje jednostce samorządu terytorialnego możliwość realizacji nowych przedsięwzięć majątkowych, zarówno bezpośrednio, przeznaczając tę kwotę na inwestycje lub pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania. Im wyższa jest jej wartość, tym większe są możliwości inwestowania przez jednostkę.

Wystąpienie deficytu operacyjnego oznacza, że wydatki bieżące osiągnęły poziom przekraczający możliwości finansowe j.s.t. Finansowanie zadań bieżących odbywa się kosztem sprzedaży majątku jednostki lub poprzez zaciąganie nowych zobowiązań zwrotnych. Utrzymujący się deficyt operacyjny z kolei świadczyć może o niedostosowaniu realizowanych przez j.s.t. zadań do osiągniętych dochodów.

Wskaźnik udziału nadwyżki operacyjnej w dochodach ogółem (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 9) określa możliwości zaciągnięcia nowych zobowiązań. Im wyższa jest wartość tego udziału, tym większe są perspektywy inwestycyjne lub większe szanse zwiększenia wydatków bieżących. Ujemna wartość wskaźnika wskazuje na niekorzystną sytuację finansową jednostki.

I.7. Brak środków na pokrycie deficytu operacyjnego.

Wydatki bieżące planowane w budżetach j.s.t. co do zasady muszą mieć pokrycie w dochodach bieżących. Od tej zasady w art. 242 ufp są przewidziane wyjątki. W roku 2023 deficyt operacyjny (przewaga wydatków bieżących nad dochodami bieżącymi) był równoważony przez j.s.t. w oparciu o:

- nadwyżkę budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych,
- spłatę udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych,
- niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

Do ustalenia relacji, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych na lata 2023-2025, dochody bieżące jednostki samorządu terytorialnego mogą być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ufp tj. wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego innych niż określone

w pkt 5 i 8, w tym wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych¹⁷.

Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogły być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o środki wyżej wymienione.

Na mocy art. 110 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa¹⁸, ocena spełnienia zasady określonej w art. 242 ufp następuje z uwzględnieniem pomniejszenia wydatków bieżących ogółem o wykonane wydatki bieżące poniesione w celu realizacji zadań związanych z pomocą obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w części, w jakiej nie były one finansowane środkami publicznymi otrzymanymi przez jednostkę na ten cel.

Ponadto na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw, w latach 2022-2025 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ufp pod warunkiem, że w latach 2022-2025 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach¹⁹.

Dla celów analizy przyjęto, iż jednym z czynników zwiększonego ryzyka zagrożeń jest sytuacja, w której nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych i wolne środki nie pokrywają ujemnej różnicy między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 11).

I.8. Środki do wprowadzenia do budżetu na rok następny

Przychody wymienione w art. 217 ufp jako źródło sfinansowania deficytu budżetu j.s.t., tj. wolne środki, nadwyżka budżetu j.s.t. z lat ubiegłych, niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu, nie są wielkościami, które można zaplanować w dowolnej wysokości. Ich wielkość wynika z urządzeń księgowych, a podstawowym źródłem informacji na podstawie, którego dokonuje się wyliczenia ich stanu, jest Bilans z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego za poprzedni rok budżetowy.

¹⁷ Ustawa o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 15 września 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1964).

¹⁸ Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 103, ze zm.).

¹⁹ Ustawa o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 14 października 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1927).

Jednym ze sposobów wyliczenia wolnych środków jest korygowanie (na plus bądź na minus) środków pieniężnych na rachunku bankowym budżetu j.s.t. o pozycje należności i rozliczeń oraz wybrane pozycje pasywów (zobowiązań wobec budżetów, pozostałych zobowiązań i innych pasywów).

Do budżetu roku 2023 mogły być „wprowadzane” przez j.s.t. wielkości wolnych środków lub nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych wynikające z wyliczeń dokonanych na podstawie Bilansu z wykonania budżetu za rok 2022. Z kolei, na podstawie Bilansu z wykonania budżetu za 2023 r. wyliczone zostały środki, które można wprowadzić do budżetu roku 2024.

Brak środków do wprowadzenia powoduje, że j.s.t. w celu pokrycia rozchodów lub wydatków bieżącego roku wykorzystuje środki pochodzące z części oświatowej subwencji ogólnej przeznaczonej na sfinansowanie wydatków roku następnego. Tymczasem z przepisów prawa nie wynikają upoważnienia do dokonywania tego rodzaju operacji.

W powyższej kwestii orzekła Główna Komisja Orzekająca w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Z orzeczenia GKO z dnia 27 września 2018 r.²⁰ wynika, że takie działania mogą wypełniać znamiona czynu określonego w art. 11 ust. 1 ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych²¹. Zgodnie z tym przepisem naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest dokonanie wydatku ze środków publicznych bez upoważnienia określonego ustawą budżetową, uchwałą budżetową lub planem finansowym albo z przekroczeniem zakresu tego upoważnienia lub z naruszeniem przepisów dotyczących dokonywania poszczególnych rodzajów wydatków, w tym przypadku poprzez dokonanie wydatków budżetowych, finansowanych środkami pochodzącymi z rozliczeń z budżetem państwa z tytułu subwencji ogólnej oraz dotacji celowych. Zgodnie z orzeczeniem GKO finansowanie deficytu budżetowego środkami pochodzącymi z rozliczeń z budżetem państwa z tytułu subwencji oraz dotacji naruszało przepisy art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

W związku z powyższym do celów analizy przyjęto, iż jednym z czynników wystąpienia ryzyka zagrożeń jest sytuacja, w której z Bilansu z wykonania budżetu za 2023 rok wynikałoby, że j.s.t. nie ma żadnych środków do wprowadzenia do budżetu na rok 2024 (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 12).

I.9. Relacja wyniku budżetu do dochodów.

Wskaźnik relacji wyniku (nadwyżki / deficytu) do dochodów stanowi jeden ze wskaźników wykorzystywanych w analizie kondycji finansowej j.s.t. Może on być analizowany tylko łącznie z innymi wskaźnikami dotyczącymi nadwyżki operacyjnej, obsługi długu czy wskaźnikami

²⁰ Orzeczenie Głównej Komisji Orzekającej w sprawach o naruszenie dyscypliny finansów publicznych Sygn. akt BDF1.4800.27.2018.

²¹ Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 104).

inwestowania²². Deficyt j.s.t., który wynika z finansowania programów inwestycyjnych jest pożądany do momentu, kiedy wielkość i struktura zadłużenia jednostki mieści się w ramach dopuszczalnych z punktu widzenia jednostki. Utrzymywanie się deficytu w dłuższym okresie wpływa na wzrost zadłużenia, choć nie musi prowadzić do pogorszenia wiarygodności kredytowej jednostki.

W analizie przyjęto jako czynnik ryzyka występowanie na koniec 2023 r. deficytu budżetowego (załącznik nr 1 - w tabeli kol. 13).

II. Analiza spełnienia relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych według podjętych uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

Przepis art. 243 ustawy o finansach publicznych, określający indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, jak opisano w punkcie I.4 opracowania, uległ znacznym modyfikacjom. Jedną ze zmian przepisów przedłużyła do 2025 roku możliwość równoważenia wydatków bieżących wolnymi środkami.

Do celów analizy kształtowania się relacji z art. 243 ufp w j.s.t. województwa opolskiego w opracowaniu dla roku 2023 przyjęto dane wynikające z przedłożonych do RIO uchwał j.s.t. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej. Zdolność kredytowa obliczana jest z uwzględnieniem posiadanej nadwyżki finansowej z 7 lub 3 ostatnich lat, według wzoru limitującego spłatę zobowiązań j.s.t. Niespełnienie relacji wynikającej z art. 243 ufp od tego okresu oznacza brak możliwości uchwalenia budżetu j.s.t.

Prezentowany w załączniku nr 2 wykaz, pokazuje relację z art. 243 ufp według podjętych w 2023 r. uchwał WPF, obliczoną na 2023 r. zarówno z uwzględnieniem „podejścia planistycznego” (w oparciu o dane z wykonania z lat 2016-2021 lub 2020-2021 i planu na III kwartał 2022 r.) oraz realistycznego (obejmującego dane z wykonania lat 2016-2022 lub 2020-2022). W załączniku jako kryterium do wyróżnienia przyjęto te j.s.t., w których różnica między prawą i lewą stroną relacji jest minimalna (tj. poniżej 0,2 punktu procentowego), w celu zasygnalizowania ograniczonych możliwości do zaciągnięcia i/lub spłaty nowych zobowiązań.

III. Założenia do analizy.

Ocenę ryzyka wystąpienia zagrożeń za rok 2023 r. dokonano w oparciu o 9 opisanych wyżej kryteriów. O zakwalifikowaniu danej jednostki do wykazu jednostek o zwiększonym ryzyku zagrożeń w gospodarce finansowej stanowiło wystąpienie **co najmniej 3 kryteriów lub wystąpienie jednego rzutującego na stabilność finansów** jak:

²² Bitner M., Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego. Wyzwania w obliczu nowej perspektywy finansowej UE pod redakcją Piotra Walczaka, Wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2014, str. 291.

- wskaźnik skumulowanego zadłużenia wyższy od 70%,
- relacja deficytu operacyjnego do dochodów na poziomie wyższym od 3%,
- relacja zobowiązań wymagalnych w odniesieniu do dochodów ogółem na poziomie wyższym od 1%.

IV. Analiza zbiorcza.

Na koniec 2023 r. wysoki wskaźnik zadłużenia przekraczający 50% wykonanych dochodów miały 4 gminy i 1 powiat, tj. gminy: Byczyna, Krapkowice, Nysa, Izbicko oraz Powiat Kluczborski (załącznik nr 1), w roku poprzednim były 3 jednostki (Byczyna, Izbicko i Powiat Kluczborski).

Uwzględnienie zadłużenia nadzorowanych samorządowych instytucji kultury na koniec 2023 r. nie miało istotnego wpływu na poziom skumulowanego zadłużenia w żadnej j.s.t. (w największym stopniu mogłoby zwiększyć wskaźnik zadłużenia Gminy Świerczów – o 1,4 punktu procentowego).

Zadłużenie ZOZ-ów, w przypadku konieczności ich przejęcia, mogłoby wpłynąć na zwiększenie zobowiązań powiatów. Przykładowo wskaźnik zadłużenia najwięcej wzrósłby w przypadku Powiatu Głubczyckiego - o 10,3 punktu procentowego, w Powiecie Kędzierzyńsko-Kozielskim - o 8,1 punktu procentowego, a Powiecie Strzeleckim - o 5,5 punktu procentowego. W pozostałych powiatach ten wzrost nie przekroczyłby 5 punktów procentowych.

Na wysokie zadłużenie w relacji do wykonanych dochodów w gminach: Byczyna (94,8%), Krapkowice (59,9%), Izbicko (56,6%) oraz Powiecie Kluczborskim (61,6%), składały się wyłącznie zobowiązania tych j.s.t.²³

Zobowiązania wymagalne wystąpiły w 8 j.s.t. w łącznej wysokości 648 tys. zł (w roku ubiegłym w 3 j.s.t. w łącznej wysokości 58 tys. zł). W gminie Dobrodzień wysokość zobowiązań wymagalnych przekroczyła 470 tys. zł, a powstały one głównie w zakładzie budżetowym z tytułu nieuregulowanych zobowiązań za zakup opału.

Na koniec 2023 r. relacja wynikająca z art. 243 ufp (w oparciu o dane wykonane z lat 2016-2022 lub 2020-2022) była spełniona we wszystkich j.s.t., a najniższy stopień jej zachowania był w gminie Olesno (2,4 punktu procentowego), gminie Krapkowice (2,5 punktu procentowego) i Powiecie Brzeskim (2,6 punktu procentowego).

W 2023 r. w 37 j.s.t. dochody bieżące były nadmiernie obciążone wydatkami bieżącymi i spłatą zadłużenia (wskaźnik wyniósł od 100,0% w Baborowie do 109,8% w Otmuchowie), podczas gdy w roku ubiegłym było 10 takich jednostek.

Deficyt operacyjny na koniec 2023 r. osiągnęło 18 j.s.t., podczas gdy na koniec 2022 deficyt operacyjny miały 4 j.s.t. W odniesieniu do dochodów ogółem deficyt operacyjny wyniósł od -0,1%

²³ Powiat Kluczborski i Gmina Izbicko nie mają SP ZOZ-u ani samorządowej instytucji kultury.

w Łambinowicach do -5,9% w Gminie Otmuchów. Minimalny poziom nadwyżki operacyjnej w relacji do dochodów wystąpił w gminie Dobrodzień 0,03% oraz w gminie Strzelce Opolskie 0,1%.

Na koniec 2023 r. w gminach Otmuchów i Prudnik poziom dochodów bieżących wraz z kwotą nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych i wolnych środków był niewystarczający do sfinansowania wydatków bieżących. W roku ubiegłym dochody bieżące wraz z nadwyżką z lat ubiegłych i wolnymi środkami przewyższyły wydatki bieżące we wszystkich j.s.t.

Z wyliczeń dokonanych na podstawie danych z Bilansu z wykonania budżetu za 2023 r. wynikało, że Gmina Otmuchów nie posiada żadnych środków do wprowadzenia do budżetu na rok 2024. Ponadto ustalono, że gminy Praszka i Turawa oraz Powiat Kluczborski wykorzystywały pieniądze „zaczepione” o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ufp na inne cele niż wynikające z ustaw. W roku poprzednim, wszystkie j.s.t. posiadały środki, które mogły zostać wprowadzone do budżetu na 2023 r. zarówno w formie niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ufp, jak i wolnych środków, czy nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych.

W 66 j.s.t. wydatki ogółem były wyższe niż osiągnięte dochody, podczas gdy w roku poprzednim w 47 j.s.t. Deficyt w odniesieniu do dochodów mieścił się w przedziale od 0,1% w Niemodlinie i Kamienniku do 23,3% w Baborowie.

Analiza dokonana na podstawie uchwał w sprawie WPF (załącznik nr 2 – kolumny 7 i 9) pokazała, że w województwie opolskim na koniec 2023 r. relacja wynikająca z art. 243 ufp przedstawiona z uwzględnieniem „wykonania” była spełniona we wszystkich j.s.t., natomiast przy uwzględnieniu danych „planistycznych” nie była spełniona jedynie w gminie Krapkowice. Na koniec 2022 r. relacja wynikająca z art. 243 ufp przedstawiona zarówno w ujęciu „planistycznym”, jak i z uwzględnieniem „wykonania” była w analizowanym roku spełniona we wszystkich j.s.t.

V. Jednostki samorządu terytorialnego, w których wystąpiły zagrożenia w gospodarce finansowej.

Analiza zestawionych na podstawie sprawozdań danych pozwoliła wskazać 21 **jednostek samorządu terytorialnego** (w roku ubiegłym było 5 jednostek), w których ryzyko wystąpienia zagrożeń w gospodarce finansowej na dzień 31.12.2023 r. było zwiększone. Dane dotyczące tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa jednostki	Relacja długu w stosunku do dochodów >50%	Skumulowane zadłużenie do dochodów >60%	Zobowiązania wymagalne		Różnica między prawą i lewą stroną wskaźnika z art. 243 ufp na dzień 31.12.2023 r. <0,2 (wykonanie)	Wskaźnik obciążenia dochodów bież. wydatkami bież. i obsługą zadłużenia >100%	Udział nadwyżki operacyjnej (def. operacyjnego) w dochodach ogółem w % <0,2	Dochody bieżące + nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych + wolne środki - wydatki bieżące		Środki do wprowadzenia do budżetu na rok 2024 według Bilansu z wykonania budżetu j.s.t. za 2023 r. <0	Relacja wyniku budżetu do dochodów w % <0
				w zł	do dochodów w % >1				w zł	do dochodów w % <0		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	Nr kryterium	1	2	3		4	5	6	7		8	9
j.s.t. zakwalifikowano na podstawie 1 kryterium rzutującego na stabilność finansów												
1	Byczyna	94,8	94,8	0	-	40,1	97,6	2,3	15 585 295,4	31,0	7 153 895	-16,6
2	Otmuchów	40,7	40,7	237	0,00	6,9	109,8	-5,9	-2 438 274,5	-3,3	-1 036 021	-7,8
3	Prudnik	40,1	40,1	43 251	0,03	2,8	107,8	-4,9	-4 239 750,2	-3,1	9 625 691	-6,8
4	Powiat Głubczycki	14,9	25,2	0	-	3,7	105,9	-3,7	2 944 557,6	2,6	3 460 407	-5,4
j.s.t. zakwalifikowano na podstawie 3 grup kryteriów												
5	Dobrodzień	14,6	14,6	470 490	0,80	10,7	102,3	0,03	8 885 661,4	15,1	6 004 452	-3,7
6	Krapkowice	59,9	59,9	0	-	2,5	103,3	-0,3	2 782 337,4	2,3	10 550 059	-3,7
7	Nysa	50,9	51,0	0	-	8,1	100,8	2,3	25 368 582,0	7,6	15 719 376	-6,3
8	Izbicko*	56,6	56,6	0	-	4,6	102,0	2,9	5 006 744,3	14,9	4 177 475	-3,1
9	Powiat Kluczborski*	61,6	61,6	0	-	3,7	99,9	0,7	1 499 077,8	1,4	7 034	-1,0
j.s.t. zakwalifikowano na podstawie 3 kryteriów związanych z kształtowaniem się dochodów i wydatków												
10	Korfantów	19,3	19,3	0	-	12,3	103,2	-0,6	4 025 519,2	8,0	2 683 100	-6,3
11	Lewin Brzeski	15,1	15,1	0	-	3,5	108,0	-1,8	5 343 792,1	7,5	3 887 842	-4,5
12	Namysłów	37,6	37,7	0	-	5,7	106,7	-1,1	12 270 389,4	9,2	3 126 501	-11,0
13	Olesno	30,9	30,9	0	-	2,4	105,8	-1,2	13 393 282,9	14,5	7 328 708	-13,6
14	Praszka	8,8	8,8	0	-	6,6	103,4	-1,2	2 426 336,5	3,5	967 793	-4,0
15	Prószków	2,4	2,4	0	-	10,7	101,9	-0,4	6 999 670,6	12,6	6 136 014	-1,4
16	Zawadzkie	6,6	6,6	0	-	7,2	103,0	-2,5	2 195 584,7	4,4	831 873	-9,6
17	Bierawa	1,2	1,2	0	-	21,7	102,5	-0,7	4 026 599,2	9,2	1 520 092	-5,1
18	Łambinowice	11,8	11,8	0	-	5,8	102,7	-0,1	3 574 014,5	7,7	1 243 807	-6,7
19	Świerczów	11,1	12,5	0	-	11,1	103,1	-1,1	2 749 933,3	11,3	1 803 109	-7,4
20	Wilków	12,9	12,9	0	-	7,9	105,1	-1,0	5 881 483,2	17,9	3 869 451	-7,5
21	Powiat Krapkowicki*	21,5	21,5	0	-	10,3	103,9	-0,3	14 306 577,2	19,4	12 515 665	-1,4

* j.s.t. nie ma instytucji kultury ani zakładu opieki zdrowotnej

Jednostki w tabeli podzielono na trzy grupy. Do pierwszej grupy zakwalifikowano j.s.t., w których według przyjętych założeń spełnione zostało kryterium rzutujące na stabilność finansów: wskaźnik skumulowanego zadłużenia przekraczający 70% (Gmina Byczyna) oraz relacja deficytu operacyjnego do dochodów na poziomie wyższym od 3% (Gmina Otmuchów, Gmina Prudnik, Powiat Głubczycki).

Do drugiej grupy zakwalifikowano te j.s.t., w których wystąpił deficyt budżetowy oraz jednocześnie wysoki poziom zadłużenia/skumulowanego zadłużenia lub zobowiązania wymagalne przekraczające poziom 100 000 zł, albo wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia przekraczający poziom 100% (gminy: Dobrodzień, Krapkowice, Nysa, Izbicko, Powiat Kluczborski).

W trzeciej grupie jednostek ujęto te j.s.t., w których strona wydatkowa budżetu przeważała nad stroną dochodową i osiągnęły na koniec roku deficyt budżetowy, deficyt operacyjny, a wskaźnik

obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia przekroczył 100% (gminy: Korfantów, Lewin Brzeski, Namysłów, Olesno, Praszka, Prószków, Zawadzkie, Bierawa, Łambinowice, Świerczów, Wilków, Powiat Krapkowicki). Nieosiągnięcie w tych jednostkach nadwyżki operacyjnej może w przyszłości negatywnie odbić się na kondycji finansowej i możliwości spełnienia wskaźnika z art. 243 ufp. Wymienione j.s.t. przy realizacji budżetu roku 2024 powinny zwrócić szczególną uwagę na planowane wydatki, a zwłaszcza wydatki bieżące.

Wszystkie j.s.t, które w ubiegłym roku pojawiły się na liście jednostek o zwiększonym ryzyku wystąpienia zagrożeń tj. gminy: Byczyna, Krapkowice, Nysa, Praszka oraz Powiat Kluczborski ponownie wystąpiły na analogicznej liście o zwiększonym ryzyku wystąpienia zagrożeń sporządzonej za 2023 rok.

VI. Sytuacja wybranych jednostek, w których wystąpiły zagrożenia w gospodarce finansowej – szczegółowa analiza.²⁴

VI.1. Gmina Byczyna.

W 2023 r. dochody ogółem Gminy Byczyna zmniejszyły się o 16,4% w stosunku do roku poprzedniego, a zobowiązania o 8,7%. Powyższe zmiany wpłynęły na wielkość wskaźnika zadłużenia dochodów, który na koniec roku wyniósł 94,8%, podczas gdy na koniec 2022 roku wynosił 86,8%.

Zadłużenie Gminy na koniec 2023 r. wyniosło 47 677 tys. zł i wynikało z zaciągniętego kredytu (11 148 tys. zł) oraz zobowiązań z podpisanych umów z Komunalnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w Warszawie (dalej KFIZ) w łącznej wysokości 36 530 tys. zł. Gmina nie posiadała zobowiązań wymagalnych i nie udzielała poręczeń. Samorządowa instytucja kultury Gminy Byczyna nie miała żadnych zobowiązań. W opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2023 r.²⁵ Skład orzekający zwrócił uwagę, że „zobowiązania wobec KFIZ oraz z tytułu zaciągniętego kredytu nadal pozostają na bardzo wysokim poziomie, co w bezpośredni sposób rzutuje na stabilność finansową Gminy.”

Ze sprawozdania Rb-NDS na koniec 2023 r. wynikało, że Gmina Byczyna nie zaciągnęła nowych przychodów zwrotnych, ale też nie dokonała spłat zaciągniętego kredytu (karencja w spłacie zobowiązań), a jedynie udzieliła z budżetu pożyczki w wysokości 246 tys. zł dla Stowarzyszenia Ludowy Klub Sportowy HETMAN w Byczynie. W 2023 r. w ramach długu, który jest spłacany wydatkami, Gmina Byczyna dokonała zapłaty na rzecz Komunalnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego kwoty 4 736 tys. zł. Spłata zobowiązań z tego tytułu zaplanowana jest do 2031 r.

²⁴ Odstąpiono od szczegółowej analizy sytuacji finansowej gmin: Korfantów, Lewin Brzeski, Namysłów, Olesno, Praszka, Prószków, Zawadzkie, Bierawa, Łambinowice, Świerczów, Wilków, Powiat Krapkowicki.

²⁵ Uchwała Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu S/82/2024 z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Byczyna za 2023 rok.

Gmina Byczyna zamknęła rok 2023 deficytem budżetowym w wysokości 8 335 tys. zł, stanowiącym 16,6% wykonanych dochodów (w 2022 r. osiągnęła nadwyżkę budżetową 3 877 tys. zł). Ponadto wypracowano nadwyżkę operacyjną w wysokości 1 148 tys. zł (w 2022 r. 4 031 tys. zł), stanowiącą 2,3% wykonanych dochodów. Wydatki majątkowe Gminy w 2023 r. wyniosły 11 236 tys. zł i były ponad 4,5 razy wyższe niż przed rokiem. W ramach wydatków majątkowych kwota 4 436 tys. zł stanowiła zapłatę za udziały w KFIZ. Wydatki na obsługę długu wyniosły 1 005 tys. zł (w 2022 r. 872 tys. zł).

Wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia wyniósł 97,6%, co wynikało z karencji w spłacie kredytu oraz dokonywania spłaty długu wydatkami majątkowymi poprzez objęcie udziałów.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Gminy na koniec 2023 r. wyniósł 2,81%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 42,95%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu. Gmina Byczyna dokonała wyboru wyliczania wskaźnika z art. 243 ufp z 7 lat²⁶, co pozwala jej mimo trudnej sytuacji finansowej spełnić wymóg ustawowy.

VI.2. Gmina Otmuchów.

Gmina Otmuchów znalazła się na liście jednostek, w których jest zwiększone ryzyko wystąpienia zagrożeń przede wszystkim ze względu na wystąpienie na koniec 2023 r. deficytu operacyjnego (w wysokości 4 388 tys. zł), który w relacji do jej dochodów wyniósł 5,9%. Wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia w wysokości 109,8% świadczył o braku wystarczającej ilości środków, którymi można byłoby sfinansować zarówno wydatki bieżące jak i spłaty rat zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz wykup wyemitowanych obligacji komunalnych. Ponadto na koniec roku wystąpił deficyt budżetowy (7,8% w stosunku do dochodów). Również dane z Bilansu z wykonania budżetu za 2023 r. potwierdzają, że Gmina Otmuchów nie wypracowała żadnych środków, które mogłyby wprowadzić do przychodów budżetu roku 2024. Brak środków stanowił kwotę 1 036 tys. zł. Powyższe informacje świadczą o tym, że Gmina Otmuchów na koniec 2023 r. utraciła płynność finansową, co będzie miało negatywny wpływ na realizację budżetu roku 2024.

Skład orzekający w opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Otmuchów za 2023 r.²⁷ wskazał, że „na koniec roku 2023 wykonane dochody bieżące wyniosły 67 169 045,26 zł, natomiast wykonane wydatki bieżące stanowiły kwotę 71 557 369,70 zł”, co pozwala stwierdzić, „iż

²⁶ Dopuszczalny limit spłaty zobowiązań określony po prawej stronie nierówności we wzorze, o którym mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 7 poprzednich lat) dla roku 2023 wyniósł 42,95% przede wszystkim z uwagi na uzyskanie w 2018 r. dochodów majątkowych dochodów z tytułu umorzenia udziałów w spółce Rycerska Byczyna Sp. z o.o. w kwocie 46 800 tys. zł.

²⁷ Uchwała Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu Nr S/88/2024 z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Otmuchów za 2023 rok.

przedstawione w sprawozdaniu dochody bieżące, wydatki bieżące oraz przychody z tytułu wolnych środków nie spełniają relacji o której mowa w art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, niemniej powołany stan podlega sytuowaniu w zakresie dyspozycji art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1927 ze zm.), w myśl której w latach 2022-2025 jednostka samorządu terytorialnego może w danym roku budżetowym przekroczyć relację, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, pod warunkiem że w latach 2022-2025 suma przekroczeń tej relacji w poszczególnych latach nie będzie wyższa od sumy nadwyżek wynikających z tej relacji w poszczególnych latach”.

Ponadto Skład orzekający w uchwale stwierdził, że „realizacja budżetu Gminy za 2023 rok zamknęła się deficytem budżetowym w wysokości 5 802 477,86 zł, który jak wynika z sprawozdania o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego (Rb-NDS) za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2023 r. został w części pokryty środkami (kwota 1 036 021,23 zł) z tytułu otrzymanej przez Gminę w 2023 r. subwencji oświatowej przeznaczonej na wydatki stycznia 2024 r. Ustalony stan wskazuje na naruszenie przepisu art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych określającego katalog źródeł pokrycia deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego”.

Zobowiązania Gminy wyniosły łącznie 30 314 tys. zł, co w odniesieniu do dochodów stanowiło 40,7% (w 2022 r. 32,7%). Obok zobowiązań Gminy z tytułu zaciągniętych kredytów (17 605 tys. zł), pożyczek (1 214 tys. zł), papierów wartościowych (10 700 tys. zł) j.s.t. posiadała zobowiązania z tytułu umów leasingowych (794 tys. zł) oraz zobowiązania wymagalne 236,76 zł. Według sprawozdania Rb-Z na koniec 2023 r. Gmina nie udzieliła poręczeń. Samorządowa instytucja kultury Gminy Otmuchów na koniec 2023 r. nie miała żadnych zobowiązań.

Skład orzekający w uchwale S/88/2024 z 26 kwietnia 2024 r. podniósł również, iż „dostrzegalna jest progresja zadłużenia Gminy na tle poziomu wykonania prognozowanych wielkości dochodów oraz wydatków może wskazywać na zagrożenie jej stabilności finansowej i tym samym mieć wpływ na podstawy realizacji zadań publicznych jednostki samorządu terytorialnego”.

Dochody ogółem Gminy Otmuchów zmniejszyły się w stosunku do roku ubiegłego o 12,0%, a wydatki ogółem o 7,7%, natomiast zobowiązania ogółem wzrosły o 9,4%.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Gminy na koniec 2023 r. wyniósł 7,47%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 14,32%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu.

VI.3. Gmina Prudnik.

Gmina Prudnik znalazła się na liście jednostek, w których jest zwiększone ryzyko wystąpienia zagrożeń przede wszystkim ze względu na wystąpienie deficytu operacyjnego (6 704 tys. zł). Udział

deficytu operacyjnego w dochodach ogółem Gminy wyniósł 4,9%. Wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia w wysokości 107,8% dodatkowo świadczył o braku wystarczającej ilości środków, którymi można byłoby sfinansować zarówno wydatki bieżące jak i raty spłat kredytów. Wykup wyemitowanych obligacji komunalnych zaplanowano dopiero na lata 2031-2038. Ponadto na koniec roku wystąpił deficyt budżetowy stanowiący 6,8% w relacji do dochodów.

Uzyskane przez gminę Prudnik w 2023 r. dochody bieżące powiększone o kwotę wolnych środków (brak nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych) nie wystarczyły na sfinansowanie wszystkich wydatków bieżących (o -4 240 tys. zł., a w relacji do dochodów ogółem -3,1%).

Skład orzekający w opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Prudnik za 2023 r. stwierdził, że „przedstawione w sprawozdaniu dochody bieżące oraz wydatki bieżące spełniają relację, o której mowa w art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych z uwzględnieniem art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1964). Skład podkreśla, że przepis art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych jest spełniony, niemniej występowanie deficytu operacyjnego w wysokości 6 703 713,53 zł świadczy o konieczności podjęcia działań zmierzających do naprawy tej relacji i negatywnie wpłynie na możliwości finansowe Gminy w latach przyszłych”²⁸.

Zobowiązania Gminy Prudnik na koniec 2023 r. wyniosły łącznie 54 688 tys. zł (w relacji do dochodów 40,1%), z czego 48 145 tys. zł dotyczyła zaciągniętych kredytów, 6 500 tys. zł wyemitowanych obligacji, a 43 tys. zł zobowiązań wymagalnych²⁹. Zobowiązania Gminy z tytułu udzielonego poręczenia dla ZWIK Prudnik Spółka z o.o. wyniosły 1 978 tys. zł. Samorządowa instytucja kultury Gminy Prudnik nie miała żadnych zobowiązań. Łączne wydatki na obsługę długu Gminy wyniosły 3 878 tys. zł.

Dochody Gminy zmniejszyły się o 7,7% w stosunku do roku ubiegłego, wydatki o 5,7%, a zobowiązania wzrosły o 6,9%.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Gminy na koniec 2023 r. wyniósł 6,83%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 9,64%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu.

²⁸ Uchwała Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu Nr S/84/2024 z dnia 25 kwietnia 2024 r. w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Prudnik za 2023 r.

²⁹ W sprawozdaniu Rb-Z gminy Prudnik wykazano zobowiązania wymagalne w kwocie 43 251,01 zł, co wynika z przejścia spadku po zmarłym mieszkańcu gminy. Gmina zabezpieczyła środki w budżecie 2024 r. na spłatę zobowiązania i dokonała częściowej spłaty. Pozostała do spłaty część zobowiązania jest na etapie uzgodnień z wierzycielem.

VI.4. Powiat Głubczycki.

Występowanie w Powiecie Głubczyckim deficytu operacyjnego na koniec 2023 r. (4 160 tys. zł), który w relacji do dochodów przekroczył założony próg 3,0%, było główną przyczyną ujęcia j.s.t. na liście jednostek o zwiększonym ryzyku wystąpienia zagrożeń.

Wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia w wysokości 105,9% dodatkowo świadczył o braku wystarczającej ilości środków, którymi można byłoby sfinansować zarówno wydatki bieżące jak i raty spłat kredytów oraz wykup papierów wartościowych. Ponadto na koniec roku wystąpił deficyt budżetowy (5,4% w stosunku do dochodów).

W 2023 r. odnotowano w Powiecie zarówno wzrost dochodów - o 18,5%, jak i wydatków -o 25,9% oraz zobowiązań - o 11,9%.

Relacja długu do dochodów Powiatu wyniosła 14,9%, jednak po uwzględnieniu zadłużenia SPZOZ wskaźnik skumulowanego zadłużenia mogłoby wzrosnąć do poziomu 25,2%.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Powiatu na koniec 2023 r. wyniósł 4,11%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 7,79%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu.

VI.5. Gmina Dobrodzień.

W gminie Dobrodzień na koniec 2023 r. wystąpiły zobowiązania wymagalne w łącznej kwocie 470 489,70 zł. Według sprawozdania opisowego z wykonania budżetu kwota 466 937,10 zł stanowiła zobowiązania wymagalne zakładu budżetowego, a kwota 3 552,60 zł dotyczyła niezwróconego w terminie depozytu stanowiącego zabezpieczenie wykonania umowy. W ocenie Składu Orzekającego zawartej w opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu³⁰ nieterminowe regulowanie zobowiązań wskazuje na naruszenie dyspozycji art. 44 ust. 3 pkt 3 ufp stanowiącej, iż wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Wykazane w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2023 r. zobowiązania Gminy w wysokości 8 140 tys. zł dotyczyły zaciągniętych kredytów i pożyczek. Samorządowa instytucja kultury Gminy Dobrodzień w sprawozdaniu Rb-Z na koniec 2023 r. wykazała zobowiązania wymagalne w wysokości 43,00 zł.

Gmina Dobrodzień wypracowała na koniec 2023 r. nadwyżkę operacyjną w wysokości 19 tys. zł, co w odniesieniu do dochodów stanowiło zaledwie 0,03%. Poziom dochodów bieżących na koniec roku był zbyt niski w stosunku do poziomu wydatków bieżących oraz dokonywanych spłat zobowiązań (102,3%). Deficyt budżetowy Gminy stanowił 3,7% w stosunku do dochodów.

³⁰ Uchwała Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu Nr S/46/2024 z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Dobrodzień za 2023 r.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Gminy na koniec 2023 r. wyniósł 4,42%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 15,10%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu.

VI.6. Gmina Krapkowice.

Gmina Krapkowice zamknęła rok budżetowy 2023 zadłużeniem w wysokości 71 100 tys. zł, co w relacji do uzyskanych dochodów w wysokości 118 639 tys. zł oznaczało uzyskanie wskaźnika w wysokości 59,9%. Osiągnięcie deficytu operacyjnego 312 tys. zł (0,3% w stosunku do dochodów) oznaczało również nadmierne obciążenie dochodów bieżących wydatkami bieżącymi, a ponadto brak środków na wykup wyemitowanych obligacji. Te czynniki zdecydowały głównie o ujęciu Gminy Krapkowice na liście jednostek o zwiększonym ryzyku wystąpienia zagrożeń. W gminie również wydatki majątkowe nie znalazły pokrycia w osiągniętych dochodach majątkowych, co wiązało się z deficytem budżetowym (3,7% w relacji do dochodów).

W minionym roku dochody Gminy Krapkowice obniżyły się w porównaniu do 2022 roku o 4,0%, wydatki ogółem o 16,6%, natomiast zobowiązania wzrosły o 16,9%.

W 2023 r. łączne wydatki w rozdziale 75702 związanym z obsługą papierów wartościowych wyniosły 5 321 tys. zł.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Gminy Krapkowice na koniec 2023 r. wyniósł 9,39%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 11,91%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu³¹. Należy jednak zauważyć, że dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań z art. 243 ufp obliczony w oparciu o plan 3 kwartałów 2022 r. wyniósł 8,65%, co wskazuje na jego zbyt niski poziom.

VI.7. Gmina Nysa.

Gmina Nysa została umieszczona na liście jednostek, w których jest zwiększone ryzyko wystąpienia zagrożeń ze względu na rosnący poziom zadłużenia, który w relacji do dochodów wyniósł 50,9%, ponadto ze względu na wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia w wysokości 100,8% oraz jednoczesne wystąpienie deficytu budżetowego (6,3% w stosunku do dochodów).

Gmina Nysa na dzień 31.12.2023 r. posiadała zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji przychodowych - 4 000 tys. zł (1,2% dochodów ogółem), oraz z zaciągniętych kredytów - 165 550 tys. zł (49,7% dochodów ogółem). Ponadto samorządowa instytucja kultury (Nyski Dom Kultury) posiadała na

³¹ Gmina Krapkowice wybrała do wyliczenia art. 243 ufp okres trzyletni.

koniec 2023 r. zobowiązania z tytułu zaciągniętego kredytu w wysokości 359 tys. zł. Udzielone przez gminę umowy wsparcia stanowiły łącznie kwotę 25 832 tys. zł³².

W opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2023 r. Skład orzekający wskazał, że w sprawozdaniu z wykonania planu wydatków wykazano zrealizowane wydatki z tytułu odsetek:

- w dziale 600 Transport i łączność, rozdziale 60095 Pozostała działalność w kwocie 334 988,00 zł (dotyczyły zwrotu części dofinansowania przyznanego na projekt),
- w dziale 758 Różne rozliczenia, rozdziale 75814 Różne rozliczenia finansowe w kwocie 18 032,35 zł (dotyczyły sprawy spadkowej, gdzie Gmina stała się spadkobiercą ustawowym).³³

Zgodnie z dyspozycją art. 44 ust. 3 ufp wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:
 - a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
 - b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
- 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
- 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Gminy na koniec 2023 r. wyniósł 9,02%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 17,14%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu. Należy dodać, że w 2015 roku Gmina Nysa wyemitowała obligacje przychodowe na kwotę 21 785 tys. zł z okresem spłaty do 2029 roku, ale ze względu na wcześniejszy wykup transzy okres spłaty tych obligacji skrócił się do 2025 roku. Na podstawie art. 243a ustawy o finansach publicznych środków, o których mowa w art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach³⁴, ani świadczeń emitenta należnych obligatariuszom uprawnionym z obligacji przychodowych nie uwzględnia się przy ustalaniu ograniczeń zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 243 ufp.

VI.8. Gmina Izbicko.

Zadłużenie Gminy Izbicko na koniec 2023 roku wyniosło 18 970 tys. zł i wynikało z zaciągniętych kredytów (17 505 tys. zł) i pożyczek (1 465 tys. zł). Relacja zadłużenia do dochodów wyniosła 56,6%.

Gmina nie posiadała zobowiązań wymagalnych, a zobowiązanie z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wyniosło łącznie 224 tys. zł.

³² Przez umowy wsparcia należy rozumieć finansowe instrumenty wspierania przez j.s.t. inwestycji prowadzonych przez spółki z udziałem samorządu. W szczególności mogą one przybrać formę wieloletniego zobowiązania do wykupu/podwyższenia udziałów w spółkach bądź gwarantowania spłaty zobowiązań finansowych zaciągniętych przez spółki w tym celu.

³³ Uchwała Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu Nr S/87/2024 z dnia 26 kwietnia 2024 r. w sprawie opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Nysa za 2023 rok.

³⁴ Ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 708).

W 2023 roku Gmina zaciągnęła kredyt na kwotę 2 900 tys. zł. Rozchody z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek wyniosły 1 550 tys. zł, a rozchody z tytułu udzielonej pożyczki dla Stowarzyszenia Miłośników Otmic 200 tys. zł.

W 2023 r. dochody bieżące Gminy Izbicko nie były wystarczające jednocześnie na pokrycie wydatków bieżących i rat spłat kredytów i pożyczek, stąd wskaźnik obciążenia dochodów bieżących wydatkami bieżącymi i obsługą zadłużenia wyniósł 102,0%.

Gmina zakończyła rok 2023 deficytem budżetowym w wysokości 1 039 tys. zł, stanowiącym 3,1% wykonanych dochodów.

Dochody Gminy obniżyły się o 2,9% w stosunku do roku ubiegłego, wydatki o 9,0%, natomiast zobowiązania wzrosły o 7,7%.

Z podjętej uchwały WPF wynikało, że różnica między prawą (14,79%) i lewą (10,20%) stroną wskaźnika z art. 243 ufp na dzień 31.12.2023 r. była spełniona i wyniosła 4,6 punktu procentowego.

VI.9. Powiat Kluczborski.

W 2023 r. zobowiązania Powiatu Kluczborskiego obniżyły się o 4,4% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosły łącznie 67 954 tys. zł. Jednocześnie w minionym roku odnotowano wzrost dochodów ogółem o 9,6% i wzrost wydatków o 7,0%. Pomimo tych zmian łączne zadłużenie Powiatu pozostaje nadal na bardzo wysokim poziomie 61,6% w relacji do dochodów. Wysoki wskaźnik skumulowanego zadłużenia przekraczający 60% dochodów j.s.t. był powodem ujęcia Powiatu na liście jednostek o zwiększonym ryzyku wystąpienia zagrożeń przy prawidłowych wartościach innych kryteriów³⁵.

Według sprawozdania Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji na koniec 2023 r. zobowiązania Powiatu wyniosły 67 954 tys. zł, co wynikało z:

- zaciągniętego kredytu (1 262 tys. zł),
- pożyczki z budżetu państwa (60 912 tys. zł),
- oraz innych zobowiązań, które zgodnie z art. 72 ust. 1a ufp są podobne do kredytu i pożyczki (w łącznej wysokości 5 779 tys. zł).

Powiat Kluczborski nie posiadał zobowiązań wymagalnych ani zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń.

Powiat zakończył rok 2023 deficytem budżetowym stanowiącym 1,0% dochodów oraz nadwyżką operacyjną stanowiącą 0,7% dochodów. Z Bilansu z wykonania budżetu wynikało, że uzyskano środki do wprowadzenia do budżetu w wysokości zaledwie 7 tys. zł. Kwota ta nie obejmuje

³⁵ W Powiecie Kluczborskim nie ma instytucji kultury ani zakładu opieki zdrowotnej, „skumulowanie zadłużenie” dotyczy zadłużenia Powiatu.

niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, które należałoby ująć w budżecie roku 2024.

Wskaźnik planowanej łącznej spłaty zobowiązań Powiatu na koniec 2023 r. wyniósł 3,48%, przy dopuszczalnym poziomie wynikającym z art. 243 ufp 7,20%, co oznaczało spełnienie ustawowego wymogu.

VII. Podsumowanie.

W 2023 r. łączne zadłużenie ogółem jednostek samorządu terytorialnego województwa opolskiego wyniosło 1 936 828 tys. zł i wzrosło w porównaniu do roku poprzedniego o 128 850 tys. zł.

Wskaźnik zadłużenia do dochodów w województwie opolskim wyniósł średnio 22,8%, a w roku poprzednim 22,2%.

Wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ufp (liczony z uwzględnieniem wykonania roku 2022) był na koniec 2023 roku spełniony we wszystkich j.s.t. województwa opolskiego.

Na koniec 2023 roku 18 jednostkom samorządu terytorialnego z województwa opolskiego nie udało się wypracować nadwyżki operacyjnej (w 2022 r. w 4 j.s.t.), a w dwóch przypadkach wypracowana nadwyżka była minimalna tj. niższa niż 0,2 % w stosunku do dochodów. W 37 j.s.t. dochody bieżące były niewystarczające do sfinansowania wydatków bieżących i spłat rat kredytów i pożyczek (przed rokiem 10 j.s.t.).

Zadłużenie przekraczające 50% dochodów w 2023 r. osiągnęło 5 j.s.t., a w roku poprzednim 3 j.s.t.

W wykazie jednostek o zwiększonym ryzyku wystąpienia zagrożeń za 2023 r. ujęto rekordową liczbę 21 jednostek samorządu terytorialnego (ostatni raz taka sytuacja miała miejsce w 2010 r.). W roku poprzednim było ich tylko 5. Główną przyczyną występowania zagrożeń było uzyskiwanie zbyt niskich dochodów bieżących w stosunku do potrzeb związanych ze wzrostem wydatków bieżących, czyli problemy z wygenerowaniem nadwyżki operacyjnej. Sytuacja ta nie jest charakterystyczna wyłącznie dla województwa opolskiego, zjawiska te występują na terenie całego kraju. Remedium na trudności finansowe j.s.t. mają być projektowane zmiany prawa w zakresie dochodów j.s.t.

Przygotowała

*Starszy specjalista Wydziału
Informacji Analiz i Szkoleń
Katarzyna Sikocińska*

Zatwierdziła

*Zastępca Naczelnika Wydziału
Informacji Analiz i Szkoleń
Barbara Wołczak*

Ryzyko zagrożeń wg stanu na dzień 31.12.2023 r.

Załącznik 1

Lp.	Nazwa jednostki	Zadłużenie w stosunku do dochodów >50%	Skumulowane zadłużenie do dochodów >60%	Zobowiązania wymagalne >100.000 zł		Różnica między prawą i lewą stroną wskaźnika z art. 243 u.f.p. na dzień 31.12.2023 r. <0,2 (wykonanie)	Wskaźnik obciążenia dochodów bież. wydatkami bież. i obsługą zadłużenia >100%	Udział nadwyżki operacyjnej (def.operacyjnego) w dochodach ogółem w % <0,2	Dochody bieżące + nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych + wolne środki - wydatki bieżące		Środki do wprowadzenia do budżetu na rok 2024 według Bilansu z wykonania budżetu j.s.t. za 2023 r. <0	Relacja wyniku budżetu do dochodów w % <0
				w zł	do dochodów w % >1				w zł <0	do dochodów w % <0		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	Nr kryterium	1	2	3	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Brzeg	11,0	11,0	0	-	7,3	99,8	1,5	15 435 356,5	7,3	12 986 048	-2,1
2	Kędzierzyn-Koźle	32,8	32,8	0	-	10,4	101,1	2,2	25 774 045,9	7,5	23 955 398	-1,8
3	Baborów	26,8	26,8	0	-	10,3	100,0	1,7	6 076 827,6	21,5	5 589 454	-23,3
4	Biała	5,0	5,0	0	-	21,5	86,3	13,0	23 926 489,6	35,1	17 338 811	4,5
5	Byczyna	94,8	94,8	0	-	40,1	97,6	2,3	15 585 295,4	31,0	7 153 895	-16,6
6	Dobrodzień	14,6	14,6	470 490	0,80	10,7	102,3	0,03	8 885 661,4	15,1	6 004 452	-3,7
7	Głogówek	36,0	36,0	0	-	4,5	103,4	0,3	10 293 227,7	15,1	16 726 299	-14,7
8	Głubczyce*	8,9	8,9	0	-	9,5	94,8	6,5	22 523 684,0	18,2	16 927 462	2,2
9	Giucholazy	23,8	23,8	0	-	5,5	102,4	1,0	9 939 762,3	7,7	2 861 324	-10,1
10	Gogolin	19,5	19,5	0	-	13,6	100,7	1,4	16 752 941,7	16,9	18 721 416	-7,2
11	Gorzów Śląski	2,3	2,3	20	0,00	14,3	90,2	8,9	8 721 689,6	19,6	5 287 885	1,9
12	Grodzów	7,6	7,6	0	-	9,9	101,5	2,2	12 955 058,2	12,3	7 617 691	-6,0
13	Kietrz	6,1	6,1	0	-	10,0	96,9	4,4	10 298 342,9	14,4	4 758 571	-1,8
14	Kluczbork	30,1	30,1	0	-	5,7	100,9	1,2	16 394 168,8	8,6	5 036 104	-3,3
15	Kolonowskie	15,4	15,4	0	-	14,2	91,8	9,1	9 907 907,6	32,5	8 217 094	4,8
16	Korfantów	19,3	19,3	0	-	12,3	103,2	-0,6	4 025 519,2	8,0	2 683 100	-6,3
17	Krapkowice	59,9	59,9	0	-	2,5	103,3	-0,3	2 782 337,4	2,3	10 550 059	-3,7
18	Leśnica	7,9	7,9	0	-	14,5	94,4	7,0	16 340 890,2	37,1	12 760 767	-1,3
19	Lewin Brzeski	15,1	15,1	0	-	3,5	108,0	-1,8	5 343 792,1	7,5	3 887 842	-4,5
20	Namysłów	37,6	37,6	0	-	5,7	106,7	-1,1	12 270 389,4	9,2	3 126 501	-11,0
21	Niemodlin	17,2	17,2	0	-	6,1	99,5	3,1	4 979 394,8	6,5	3 256 761	-0,1
22	Nysa	50,9	51,0	0	-	8,1	100,8	2,3	25 368 582,0	7,6	15 719 376	-6,3
23	Olesno	30,9	30,9	0	-	2,4	105,8	-1,2	13 393 282,9	14,5	7 328 708	-13,6
24	Otmuchów	40,7	40,7	237	0,00	6,9	109,8	-5,9	-2 438 274,5	-3,3	-1 036 021	-7,8
25	Ozimek	20,5	20,5	0	-	8,1	99,8	1,8	4 773 957,3	4,9	6 849 467	-1,1
26	Paczków	16,7	16,7	55 543	0,09	9,3	100,5	2,4	12 680 866,3	20,6	10 788 437	-4,8
27	Praszka	8,8	8,8	0	-	6,6	103,4	-1,2	2 426 336,5	3,5	967 793	-4,0
28	Prószków	2,4	2,4	0	-	10,7	101,9	-0,4	6 999 670,6	12,6	6 136 014	-1,4
29	Prudnik	40,1	40,1	43 251	0,03	2,8	107,8	-4,9	-4 239 750,2	-3,1	9 625 691	-6,8
30	Strzelce Opolskie	11,7	11,7	0	-	7,2	101,6	0,1	14 068 917,4	7,6	19 082 163	0,3
31	Tułowice	2,8	2,8	0	-	15,3	96,2	5,8	7 264 227,8	23,9	2 928 546	-6,7
32	Ujazd	18,5	18,5	0	-	11,1	97,5	4,8	6 439 651,4	12,5	2 136 796	-5,6
33	Wolczyn	3,3	3,3	0	-	9,2	102,0	0,3	8 730 339,4	11,6	5 215 353	-5,7
34	Zawadzkie	6,6	6,6	0	-	7,2	103,0	-2,5	2 195 584,7	4,4	831 873	-9,6
35	Zdzieszowice	0,0	0,0	0	-	13,7	93,0	6,6	17 784 310,2	26,3	8 070 963	-9,1
36	Bierawa	1,2	1,2	0	-	21,7	102,5	-0,7	4 026 599,2	9,2	1 520 092	-5,1
37	Branice	8,6	8,6	0	-	14,6	87,2	13,3	12 636 807,4	30,3	9 524 165	6,4
38	Chrząstowice	4,5	4,5	0	-	13,0	95,3	5,2	6 679 291,2	15,4	3 204 519	-1,5
39	Cisiek	5,9	5,9	0	-	11,0	98,0	4,6	8 223 022,5	29,1	5 929 380	-6,1
40	Dąbrowa	20,8	20,8	20 023	0,04	8,0	98,6	4,1	5 888 923,2	11,7	2 447 198	-9,9
41	Dobrzeń Wielki	0,0	0,0	0	-	16,8	98,6	1,3	12 688 213,2	21,8	7 204 574	-0,4
42	Domaszowice	18,1	18,1	0	-	12,7	94,6	5,2	5 922 094,6	26,3	2 572 752	-15,3
43	Izbicko*	56,6	56,6	0	-	4,6	102,0	2,9	5 006 744,3	14,9	4 177 475	-3,1
44	Jemielnica	10,4	10,4	379	0,00	14,9	90,3	10,4	13 324 334,9	33,1	9 559 806	2,4
45	Kamiennik	10,7	10,8	0	-	6,1	98,3	4,9	6 205 495,7	23,0	6 069 684	-0,1
46	Komprachcice	0,9	0,9	0	-	8,5	96,1	4,7	9 927 934,5	19,6	7 796 874	0,1
47	Lasowice Wielkie*	13,7	13,7	0	-	12,3	96,3	7,0	7 714 412,4	22,0	4 361 476	-0,2
48	Lubrza	4,3	4,3	0	-	7,7	99,2	2,5	5 960 429,8	16,4	3 605 096	-5,2
49	Lubsza	0,0	0,3	0	-	16,3	93,6	5,9	18 184 992,0	38,8	15 843 191	3,6
50	Łambinowice	11,8	11,8	0	-	5,8	102,7	-0,1	3 574 014,5	7,7	1 243 807	-6,7
51	Łubniany	8,9	8,9	0	-	11,1	100,6	1,0	3 639 939,0	7,4	3 033 135	-0,3
52	Murów	6,0	6,0	0	-	12,4	94,8	6,6	8 181 523,2	27,0	7 001 742	4,6
53	Olzanka	16,0	16,1	0	-	8,8	98,5	2,9	3 456 905,8	9,6	2 637 207	-0,9
54	Pakosławice	10,0	10,0	0	-	3,0	103,1	-0,2	4 552 497,8	20,0	5 992 961	7,5
55	Pawłowiczki	2,8	2,8	0	-	15,5	95,3	5,3	5 633 196,6	14,2	4 942 917	4,7
56	Pokój	23,1	23,1	0	-	10,0	104,3	0,3	4 377 011,3	11,8	2 420 748	-16,9
57	Polska Cerekiew	0,0	0,0	0	-	18,4	92,8	6,9	9 527 872,5	37,1	6 632 011	-3,5
58	Popielów	26,8	27,0	0	-	21,5	100,6	2,5	5 492 103,0	10,5	1 762 351	-17,1
59	Radłów*	1,8	1,8	0	-	16,1	94,1	8,2	8 664 481,3	33,8	2 071 963	-15,3
60	Reńska Wieś	6,8	6,8	0	-	21,6	94,9	4,7	12 954 392,5	25,3	8 256 194	-8,2
61	Rudniki	0,0	0,0	0	-	18,6	88,7	10,0	29 045 027,5	61,3	23 457 919	-2,5
62	Skarbimierz	40,1	40,1	0	-	29,1	86,2	19,0	20 543 046,9	34,7	1 802 516	-6,5
63	Skoroszyce	0,0	0,0	0	-	19,7	91,1	6,5	10 658 139,1	24,3	7 288 190	-2,9
64	Strzeleczki	0,0	0,0	0	-	20,7	93,6	5,4	12 793 179,9	28,8	4 598 723	-15,2
65	Świerczów	11,1	12,5	0	-	11,1	103,1	-1,1	2 749 933,3	11,3	1 803 109	-7,4
66	Tarnów Opolski	27,4	27,4	0	-	7,6	93,6	9,1	11 704 991,8	25,0	4 598 666	-9,1
67	Turawa	3,6	3,6	0	-	15,5	94,6	7,1	4 519 886,5	7,8	1 085 875	-2,8
68	Walce	24,5	24,5	0	-	15,1	103,5	4,4	5 605 048,2	15,8	1 803 656	-10,3
69	Wilków	12,9	12,9	0	-	7,9	105,1	-1,0	5 881 483,2	17,9	3 869 451	-7,5
70	Zębowice	0,0	0,0	0	-	25,6	85,7	12,9	9 350 743,2	45,1	8 462 873	8,3
1	brzeski	16,9	18,7	0	-	2,6	102,3	-0,4	11 114 207,5	7,5	20 721 006	6,7
2	głubczycki	14,9	25,2	0	-	3,7	105,9	-3,7	2 944 557,6	2,6	3 460 407	-5,4
3	kędzierzyńsko-kozielski	8,2	16,3	0	-	7,8	97,0	4,0	15 598 025,6	10,9	13 086 725	3,0
4	kluczborski*	61,6	61,6	0	-	3,7	99,9	0,7	1 499 077,8	1,4	7 034	-1,0
5	krapkowicki*	21,5	21,5	0	-	10,3	103,9	-0,3	14 306 577,2	19,4	12 515 665	-1,4
6	namysłowski*	9,9	9,9	0	-	8,2	96,4	3,8	12 519 685,2	14,0	9 039 346	-11,1
7	nycki	38,9	43,5	0	-	3,4	97,0	4,4	40 333 363,6	17,7	43 826 772	2,5
8	oleski	3,7	7,4	0	-	7,9	97,3	3,5	13 753 535,4	14,3	9 355 488	-1,7
9	opolski*	0,0	0,0	0	-	13,7	95,1	4,3	29 801 786,8	23,2	22 988 473	-1,4
10	prudnicki	26,5	26,5	0	-	5,5	101,9	2,3	8 022 362,6	8,6	7 470 350	-6,0
11	strzelecki	16,5	22,0	0	-	7,4	102,0	0,4	8 071 549,9	6,5	4 989 544	-5,4
1	OPOLE	41,8	41,8	57 839	0,00	8,7	96,9	4,9	96 264 370,8	6,8	110 868 007	-2,5
1	opolskie	3,1	3,1	0	-	37,9	76,5	21,3	357 459 413,9	41,1	210 389 606	4,9

* j.s.t. nie mają instytucji kultury i zakładów opieki zdrowotnej

Informacja o spełnieniu relacji wynikającej z art. 243 ufp w 2023 r. na podstawie uchwał WPF podjętych w 2023 r. w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego

L.p.	Nazwa jednostki	Data wejścia w życie ostatniej zmiany uchwały WPF w 2023 r.	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań w 2023 r., o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów ogółem (%)	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu wyłączeń ustawowych, obliczony w oparciu o		Informacja o spełnieniu w 2023 r. wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu wyłączeń, obliczonego w oparciu o			
				plan 3 kwartałów (%)	wykonanie (%)	plan 3 kwartałów 4<=5		wykonanie 4<=6	
				8.3	8.3.1	8.3 - 8.1		8.3.1 - 8.1	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Brzeg	30.11.2023	3,04	8,59	10,37	5,55	TAK	7,33	TAK
2	Kędzierzyn-Koźle	29.12.2023	7,28	16,14	17,64	8,86	TAK	10,36	TAK
3	Baborów	20.12.2023	3,32	11,28	13,59	7,96	TAK	10,27	TAK
4	Biała	28.12.2023	3,61	19,37	25,08	15,76	TAK	21,47	TAK
5	Byczyna	27.09.2023	2,81	40,82	42,95	38,01	TAK	40,14	TAK
6	Dobrodzień	21.12.2023	4,42	13,21	15,10	8,79	TAK	10,68	TAK
7	Głogówek	21.12.2023	6,66	10,02	11,17	3,36	TAK	4,51	TAK
8	Głubczyce	29.12.2023	3,56	10,70	13,10	7,14	TAK	9,54	TAK
9	Głucholazy	20.12.2023	6,13	9,60	11,64	3,47	TAK	5,51	TAK
10	Gogolin	26.10.2023	4,28	12,53	17,83	8,25	TAK	13,55	TAK
11	Gorzów Śląski	20.12.2023	2,37	10,47	16,62	8,10	TAK	14,25	TAK
12	Grodków	29.11.2023	2,93	11,46	12,87	8,53	TAK	9,94	TAK
13	Kietrz	18.12.2023	3,14	10,47	13,17	7,33	TAK	10,03	TAK
14	Kluczbork	20.12.2023	6,15	10,35	11,80	4,20	TAK	5,65	TAK
15	Kolonowskie	29.11.2023	4,73	16,13	18,94	11,40	TAK	14,21	TAK
16	Korfantów	29.12.2023	4,53	14,42	16,87	9,89	TAK	12,34	TAK
17	Krapkowice	14.12.2023	9,39	8,65	11,91	-0,74	NIE	2,52	TAK
18	Leśnica	27.12.2023	4,20	15,79	18,71	11,59	TAK	14,51	TAK
19	Lewin Brzeski	19.12.2023	6,36	8,53	9,87	2,17	TAK	3,51	TAK
20	Namysłów	28.12.2023	7,91	12,43	13,62	4,52	TAK	5,71	TAK
21	Niemodlin	27.11.2023	4,72	9,33	10,77	4,61	TAK	6,05	TAK
22	Nysa	20.12.2023	9,02	16,67	17,14	7,65	TAK	8,12	TAK
23	Olesno	29.12.2023	9,28	9,85	11,65	0,57	TAK	2,37	TAK
24	Otmuchów	13.12.2023	7,47	13,53	14,32	6,06	TAK	6,85	TAK
25	Ozimek	18.12.2023	3,85	11,05	11,99	7,20	TAK	8,14	TAK
26	Paczków	31.12.2023	4,83	12,05	14,14	7,22	TAK	9,31	TAK
27	Praszka	21.12.2023	3,69	8,19	10,33	4,50	TAK	6,64	TAK
28	Prószków	21.12.2023	1,89	10,00	12,57	8,11	TAK	10,68	TAK
29	Prudnik	26.10.2023	6,83	8,64	9,64	1,81	TAK	2,81	TAK
30	Strzelce Opolskie	20.12.2023	3,26	9,32	10,48	6,06	TAK	7,22	TAK
31	Tulowice	27.12.2023	4,26	16,53	19,56	12,27	TAK	15,30	TAK
32	Ujazd	29.12.2023	6,55	16,44	17,68	9,89	TAK	11,13	TAK
33	Wólczyń	22.11.2023	3,44	9,83	12,65	6,39	TAK	9,21	TAK
34	Zawadzkie	09.10.2023	0,92	6,79	8,16	5,87	TAK	7,24	TAK
35	Zdzieszowice	28.12.2023	0,00	9,62	13,74	9,62	TAK	13,74	TAK
36	Bierawa	29.11.2023	1,91	15,83	23,62	13,92	TAK	21,71	TAK
37	Branice	18.12.2023	2,92	14,69	17,50	11,77	TAK	14,58	TAK
38	Chrzęstowice	20.12.2023	1,79	12,43	14,83	10,64	TAK	13,04	TAK
39	Cisek	29.12.2023	0,63	8,33	11,64	7,70	TAK	11,01	TAK
40	Dąbrowa	21.12.2023	6,63	11,91	14,63	5,28	TAK	8,00	TAK
41	Dobrzeń Wielki	29.12.2023	0,00	13,81	16,79	13,81	TAK	16,79	TAK
42	Domaszowice	15.12.2023	2,50	11,91	15,15	9,41	TAK	12,65	TAK
43	Izbicko	18.12.2023	10,20	13,04	14,79	2,84	TAK	4,59	TAK
44	Jemielnica	06.11.2023	4,29	16,64	19,21	12,35	TAK	14,92	TAK
45	Kamiennik	14.11.2023	6,57	9,14	12,62	2,57	TAK	6,05	TAK
46	Komprachcice	14.12.2023	0,00	6,11	8,53	6,11	TAK	8,53	TAK
47	Lasowice Wielkie	27.12.2023	5,29	15,37	17,63	10,08	TAK	12,34	TAK
48	Lubrza	28.12.2023	3,81	7,69	11,48	3,88	TAK	7,67	TAK
49	Lubsza	14.12.2023	0,00	12,80	16,27	12,80	TAK	16,27	TAK
50	Łambinowice	29.12.2023	4,12	8,32	9,89	4,20	TAK	5,77	TAK
51	Łubniany	18.12.2023	2,94	12,29	14,01	9,35	TAK	11,07	TAK
52	Murów	18.12.2023	3,14	12,74	15,50	9,60	TAK	12,36	TAK
53	Olszanka	26.10.2023	4,12	11,14	12,94	7,02	TAK	8,82	TAK
54	Pakosławice	28.12.2023	5,01	5,71	7,96	0,70	TAK	2,95	TAK
55	Pawłowiczki	27.12.2023	1,98	10,94	17,50	8,96	TAK	15,52	TAK
56	Pokój	29.11.2023	6,33	15,76	16,31	9,43	TAK	9,98	TAK
57	Polska Cerekiew	21.12.2023	1,59	11,95	19,98	10,36	TAK	18,39	TAK
58	Popielów	19.12.2023	1,80	16,58	23,34	14,78	TAK	21,54	TAK
59	Radłów	27.12.2023	4,19	13,44	20,27	9,25	TAK	16,08	TAK
60	Reńska Wieś	22.12.2023	1,79	18,78	23,38	16,99	TAK	21,59	TAK
61	Rudniki	28.12.2023	0,00	16,32	18,64	16,32	TAK	18,64	TAK
62	Skarbimierz	14.12.2023	7,20	36,10	36,27	28,90	TAK	29,07	TAK
63	Skoroszyce	29.12.2023	0,00	16,36	19,70	16,36	TAK	19,70	TAK
64	Strzeleczki	20.12.2023	0,00	13,90	20,73	13,90	TAK	20,73	TAK
65	Świerczów	28.12.2023	3,09	12,75	14,16	9,66	TAK	11,07	TAK
66	Tarnów Opolski	29.12.2023	6,41	12,29	14,05	5,88	TAK	7,64	TAK
67	Turawa	19.12.2023	3,86	14,57	19,39	10,71	TAK	15,53	TAK
68	Wałce	29.12.2023	4,66	17,13	19,75	12,47	TAK	15,09	TAK
69	Wilków	28.12.2023	5,97	12,01	13,86	6,04	TAK	7,89	TAK
70	Zębowice	28.12.2023	0,00	15,15	25,58	15,15	TAK	25,58	TAK
1	brzeski	14.12.2023	4,55	5,34	7,11	0,79	TAK	2,56	TAK
2	głubczycki	28.12.2023	4,11	6,76	7,79	2,65	TAK	3,68	TAK
3	kędzierzyńsko-kozielski	19.12.2023	2,49	8,78	10,29	6,29	TAK	7,80	TAK
4	kluczborski	21.12.2023	3,48	7,56	7,20	4,08	TAK	3,72	TAK
5	krapkowicki	07.12.2023	7,59	14,71	17,85	7,12	TAK	10,26	TAK
6	namysłowski	08.11.2023	2,49	9,10	10,67	6,61	TAK	8,18	TAK
7	nyski	28.12.2023	7,43	9,95	10,84	2,52	TAK	3,41	TAK
8	oleski	28.12.2023	2,13	7,71	10,00	5,58	TAK	7,87	TAK
9	opolski	28.12.2023	0,00	11,11	13,67	11,11	TAK	13,67	TAK
10	prudnicki	24.11.2023	4,70	9,15	10,23	4,45	TAK	5,53	TAK
11	strzelecki	20.12.2023	2,18	8,10	9,56	5,92	TAK	7,38	TAK
1	Opole	15.12.2023	4,96	12,54	13,67	7,58	TAK	8,71	TAK
1	opolskie	28.12.2023	3,50	38,22	41,44	34,72	TAK	37,94	TAK